

РЕШЕНИЕ

№ 5808

гр. София, 14.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Тонева

Василена Людм. Дранчовска

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разгледа докладваното от Анелия Маркова Въззивно гражданско дело № 20221100512275 по описа за 2022 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.258 и следв.ГПК.

С решение № 6074 от 07.06.2022 г. СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД, Първо ГО, 173 състав по гражданско дело № 40576 по описа за 2021 година се: ОСЪЖДА „Т.Т. Б.“ ЕООД, ДА ЗАПЛАТИ на Е. Г. Г., на основание чл.55, ал.1 и чл.86, ал.1 ЗЗД, сумата в размер на 2514,82 лева, представляваща цена за туристическа услуга - организирано туристическо пътуване до Египет за периода от 14.04.2021 г.- 21.04.2021 г. , платена от ищеца на отпаднало основание на 09.04.2021 г. по договор № 19325/19.02.2021 г., ведно със законната лихва, считано от датата на предявяването на исковата молба - 12.07.2021 г. до окончателното изплащане на сумата , както и сумата от 63,57 лв., представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 12.04.2021 г.- 11.07.2021 г.

В тежест на ответника са възложени разноските по делото.

Подадена е въззивна жалба от „Т.Т. Б.“ ЕООД, ответник пред СРС. Решението се обжалва изцяло. Излагат се доводи за неправилност като постановено в нарушение на материалния и процесуален закон. Сочи, че от страна на ищеца била анулирана резервацията в срок от 3 дни преди датата на отпътуване поради което по силата на чл.11.2.4 от договора за туристически пакет, неустойката възлизала на 100 % от общата пакетна цена независимо от обстоятелствата по анулацията. Счита, че клаузата на чл.11.2.4 не представлявала нищожна клауза и не противоречала на закона. Не били изпълнени предпоставките на чл.143 ЗЗП, за да бъде приета за неравноправна клауза. Счита, че поставянето по карантина не представлява „форсмажорно обстоятелство“. Наличието на „епидемична обстановка“ в държавен и световен план било ноторно известно още преди сключването на договора за туристически пакет. Счита, че ищецът бил наясно още при подписване на договора, че при заразяване на него или негов близък ще бъде поставен под карантина, респ. бил наясно с последствията от това, когато подписал договора и резервирал почивката си. Наясно бил и с условията на туроператора. Неправилно били взети предвид аргументите на ищеца в посока приложение на чл.81, ал.1 ЗЗД; същите били ирелевантни за спора и не следвало да бъдат уважавани от съда. Обстоятелството, че ищеца е поставен под карантина не водело до разваляне на договора, както се сочело от процесуалния представител на ищеца.

Иска се от настоящата инстанция да отмени обжалваното решение и вместо това да постанови друго, с което претенциите да бъдат отхвърлени. Претендират се разноски.

Постъпил е **отговор от Е. Г. Г., ищец пред СРС**. Излагат се доводи за неоснователност на въззивната жалба и правилност на тако постановеното съдебно решение. Счита, че СРС не е допуснал сочените от въззивника нарушения при приложението на материалния и процесуален закон. Намира за правилни изводите на СРС, че заминаването на ищеца на пътуването до Египет след сключването на договора било станало обективно невъзможно да бъде извършено правомерно, тъй като ищеца бил поставен под карантина на основание чл.61, ал.5 от Закона за здравето, за периода от 11.04.2021 г. до 06.05.2021 г. /10 дни/ като контактно лице със заразно болната му майка. За новонастъпилите обстоятелства ответникът бил уведомен на 12.04.2021 г.

Пътуването следвало да се осъществи за периода от 14.04.2021 г. до 21.04.2021 г. Ищецът бил заплатил сумата в размер на 2 514, 82 лв. /с ДДС/ на 09.04.2021 г. Намира, че е налице разпоредбата на чл.89 от ЗЗД – договорът се прекратявал по право занапред като страните се освобождавали от задълженията си като рискът оставал за длъжника, тъй като понесените от него вреди оставали за негова сметка. Юридическата невъзможност била приравнена на обективна такава – не можело да се очаква от страна по договора да извърши противоправно деяние /престъпление/ като замине на уговореното пътуване. В тази хипотеза възниквало задължение по чл.55, ал.1 ЗЗД – връщане на даденото на отпаднало основание. За неоснователен намира довода на въззивника, че към момента на сключване на договора ищецът е знаел за възможността при заразяване на негов близък да бъде поставен под карантина, както и, че бил наясно с последствията от това евентуално събитие, когато бил резервирал почивката си и с ясно съзнание се бил съгласил с условията на туроператора. Сочи, че дори при спазване на протиепидемичните ограничения било въпрос на обективен риск да настъпи заразяване. Този обективен риск бил извън контрола на ищеца, както и не бил негов избор. Този факт съставлявал непреодолими и извънредни обстоятелства по смисъла на пар.1, т.68 д от Закона за туризма. Налице била хипотезата на чл.81, ал.1 ЗЗД. Претендират се разноси.

По допустимостта на въззивната жалба:

За обжалваното решение въззивника е бил уведомен на 01.07.2022 г.

Въззивната жалба е подадена на 15.07.2022 г., следователно същата е в срока по чл.259, ал.1 ГПК.

Налице е правен интерес от обжалване.

Следователно въззивната жалба е допустима.

По основателността на въззивната жалба:

Съгласно чл. 269 ГПК въззивната инстанция се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в

обжалваната му част. По останалите въпроси – само доколкото са посочени в жалбата.

След служебно извършена проверка въззивната инстанция пиерема, ч е обжалваното решение е постановено във валиден и и допустим процес.

За да постанови решение в обжалвания смисъл, СРС е приел, че страните не спорят, че ищеца е сключил с ответника Договор № 19325/19.02.2021 г. за организирано туристическо пътуване до Египет за периода 14.04.2021 г. -21.04.2021 г. за себе си и за Г.Г.Ж. , с която живеел във фактическо съпружеско съжителство; че на 09.04.2021 г. ищецът е превел по сметка на туроператора сумата от 2514, 82 лева за заплащане на пътуването, за което му била издадена фактура; че на 11.04.2021 г. майката на ищеца - М.Д.Г.била поставена под карантина поради заболяване от Ковид-19, като карантината продължила до 06.05.2021 г.; че, като контактно с нея лице, ищецът Г.. също бил изолиран с предписание на РЗИ за срок от 10 дни, считано от 11.04.2021 г.; че ищецът уведомил на 12.04.2021 г. ответника, че поради тази причина няма да може да осъществи пътуването, като поискал да му бъде върната платената сума или пътуването да се пренасрочи за друга дата, като ответникът отказал да възстанови сумата, задържайки същата като неустойка по чл. 11.2.4 от Договора.

При това положение спорът по делото се ограничавал до това дали за ответника е налице правно основание да задържи процесната сума или не. По този въпрос СРС е изложил следните мотиви:

От предписание за поставяне под карантина, изх. № 22643099/11.04.2021 г. на Столичната регионална здравна инспекция, се установявало, че ищеца бил поставен под карантина като контактен на заразено с Ковид-19 лице за срок от десет дни, считано от 11.04.2021 г., т.е. до 20.04.2021 г. включително. Съгласно сключения между страните договор, организираното туристическо пътуване до Египет трябвало да се осъществи в периода 14.04.2021 г. 21.04.2021 г. Съгласно чл. 61, ал. 1 и, ал. 2 ЗЗдр., на задължителна изолация подлежали лицата, контактни с лица, болни от и заразноносителите на антракс, бруцелоза, вариола, вирусни хеморагични трески,

дифтерия, ебола, жълта треска, коремен тиф, малария, полиомиелит, тежък остър респираторен синдром, туберкулоза с бацилоотделяне, холера, чума и COVID-19. Съгласно § 1, т. 47 ЗЗдр, карантината представлявала действие по отделяне на контактни лица на лица, болни от заразна болест по чл. 61, ал. 1 или 3 ЗЗдр, и на лица, които са влезли на територията на страната от други държави, с цел предотвратяване разпространението на съответната заразна болест. Неизпълнението на карантината съставлявало административно нарушение по чл. 215б, ал. 1 ЗЗдр, наказуемо с глоба в размер от 5000, 00 лева, както и престъпление, в конкретния случай с оглед пандемията от Ковид-19 по чл. 355, ал. 2 НК, наказуемо с лишаване от свобода до пет години и глоба от 10000 до 50000 лева. Следователно заминаването на ищеца на пътуването до Египет след сключването на договора станало обективно невъзможно да бъде правомерно извършено. Юридическата невъзможност била приравнена на обективна такава - не можело да се очаква от страна по договора да извърши противоправно деяние /престъпление/, като замине на уговореното пътуване. Не можело да се очаква от нея и да извърши неморално деяние, като, знаейки че е възможно да е носител на потенциално фатален и лесно разпространяващ се вирус, за което била наложена карантина, да изложи на риск живота и здравето на останалите екскурзианти и трети лица, включително в чужбина.

Сключеният договор за туристически пакет бил двустранен договор: ищецът се задължавал да заплати определена парична сума, срещу която ответникът се задължил да организира определено организирано туристическо пътуване. В конкретния случай за ответника станало правно невъзможно да изпълни задължението си да организира и осъществи пътуването на ищеца до Египет. В този случай, съгласно чл. 89 ЗЗД, договорът се прекратявал по право занапред, страните се освобождавали от задълженията си, като рискът се носел от длъжника, тъй като понесените от него вреди оставали за негова сметка, в този смисъл било прието в решение №67/09.12.2019 г., постановено по т.д.1553/2018 г. на ВКС, I Ит.о. Съгласно Постановление № 1/28.05.1979 г. по гр. д. № 1/1979 г. на Пленума на Върховния съд, при хипотези от типа на процесната възниквало задължение по чл. 55, ал. 1 ЗЗД за връщане на даденото при отпаднало основание. При това положение за ищеца било възникнало правото да получи обратно платената от него цена за туристическия пакет. По отношение на него не била

приложима т. 11.2.4 от Договора, тъй като не се касае ло за анулиране на договора от потребителя, а за настъпване на обективна невъзможност за изпълнението му, като прекратяването на действието на договора настъпвало по право, а не въз основа на заявено желание на страна по него. Несъстоятелен бил аргументът, че, с оглед пандемията от коронавирус, ищецът бил знаел, че може да се зарази или да бъде карантинен, поради което това не можело да послужи като основание за разваляне на договора. Заразяването с Ковид-19, дори и при спазване в най-висока степен на противоепидемичните ограничения и при предприемане на всички разумни мерки от страна на хората, било въпрос на обективен риск и стоял извън личния контрол и избор на лицето - страна по договора. Затова и този факт съставлявал непреодолими и извънредни обстоятелства по смисъла на § 1, т. 68д от ЗТур. Що се касаело до спътницата на ищеца за пътуването - Г.Г.Ж. , отново не можело да се аргументира основание за задържане на платената от ищеца сума. Действително т. 11.2.4 от Договора предвиждала, че при анулиране на договора 3/три/ или по-малко дни преди датата на отпътуване 100% от общата пакетна цена се заплащала като неустойка. Съгласно чл. 89, ал. 5 ЗТур пътуващият имал право да прекрати договора за туристически пакет преди започването на изпълнението на туристическия пакет, без да заплаща никаква такса за прекратяване в случай на непреодолими и извънредни обстоятелства, настъпили или случващи се в мястото на дестинацията или в непосредствена близост до него, които засягали значително изпълнението на туристическия пакет или превоза на пътници до дестинацията. От една страна договорът за туристически пакет бил сключен от ищеца, който за времето на изпълнението му бил поставен под карантина, като плащането било осъществено изцяло от него и за негова сметка. От друга страна, с оглед обстоятелството, че се твърдяло и не се оспорвало, че Г.Г.Ж.и ищецът живеят на семейни начала и ищецът е сключил договора за екскурзия за двамата заедно, то житейски несериозно било да се очаква от Жегова да замине сама на почивка, докато партньорът ѝ е под карантина, а майка му - поставена под задължителна изолация. Избухналата пандемия от Ковид-19 и в частност поставянето на ищеца под карантина съставлявали непреодолими и извънредни обстоятелства, които засягали значително изпълнението на туристическия пакет, а и следвало да се разглеждат като обстоятелства, които поставят обективна невъзможност това да бъде сторено.

Затова и липсвало основание за задържане на заплатената сума, дори и същата да се разглеждала като такса по чл. 89, ал. 4 ЗТур.

При така изложените мотиви СРС е достигнал до извода, че предявеният иск е изцяло основателен и следва да бъде уважен. Доколкото ищецът бил поканил ответника да му върне сумата на 12.04.2021 г., което последният не бил сторил, ответникът бил изпаднал в забава и дължал лихва, чиито размер е бил определен съобразно чл. 162 ГПК на 63, 57 лева до 11.07.2021 г. Затова и предявеният иск за лихва също бил изцяло основателен и следва да бъде уважен.

Софийски градски съд, действащ като въззивна инстанция споделя мотивите на СРС поради което същите по арг. от чл.272 ГПК следва да се считат и за мотиви на настоящето решение.

Съгласно чл. 55, ал.1 ЗЗД, който е получил нещо без основание или с оглед на неосъществено **или отпаднало основание**, е длъжен да го върне.

В конкретния случай от страна на ищеца се твърди, че сумата в размер на 2514,82 лв. е заплатена от него на 09.04.2021 г. на отпаднало основание – невъзможност да се осъществи организираното пътуване до Египет поради поставянето му под карантина на основание чл.61, ал.1 от Закона за здравето.

При преценка на събраните по делото доказателства - поотделно и в тяхната съвкупност, съдът приема, че ищеца е доказал фактите, на които основа претенцията си, предмет на настоящото дело. Доказа се съществуването на облигационно отношение между страните по договор за предоставяне на туристическа услуга.

Ноторно е обстоятелството за възникналата пандемична обстановка в световен мащаб през 2020 г., която несъмнено представлява форсмажорно обстоятелство, което е попречило за реализиране на пътуването от страна на ищеца.

Съгласно пар.1, т. 68д. (нова - ДВ, бр. 37 от 2018 г., в сила от 01.07.2018 г.) от ДР на Закона за туризма "Непреодолими и извънредни обстоятелства" са обстоятелства, които са извън контрола на страната, която се позовава на тях, и последиците от които не биха могли да се избегнат, дори ако са били предприети всички разумни мерки за тяхното предотвратяване.

Настоящата инстанция намира, че пандемията от Ковид-19 е именно

такова обстоятелство; възникването и развитието на същата е извън волята и действието на ищеца. По делото не се доказва, а и не се твърдеше от страна на ответника, че ищеца не е предприел, респ. не е спазвал противоепидемичните мерки. Точно, обратното, тъй като е спазил наложените му мерки по чл.61, ал.1 от Закона за здравето, не е предприел пътуването до Египет, за което е бил платил преди да бъде поставен под карантина като контактно лице. По делото на л.14 е представено предписание за поставяне на ищеца под „изолация в домашни условия“ за период от 10 дни, считано от 11.04.2021 г. като „контактен на заразено лице“. В предписанието изрично е посочено, че при неизпълнение на това предписание се носи наказателна отговорност по чл.355 НК, за което е предвидено наказание лишаване от свобода до пет години и глоба от десет до петнадесет хиляди лева.

Следователно глобалното заразяване с коронавирус COVID-19 има белезите на форсмажорно обстоятелство представляващо събитие от извънреден характер, явяващо се непреодолимо препятствие, което в случая е настъпило след сключване на процесния договор и което стои извън волята на ищеца, респ. не е обусловено от неговите действия. По отношение на ищеца е издадена заповед, която ограничава свободното му движение, тъй като е поставен под карантина за продължителен период от време като контактно лице.

Съгласно чл. 89, ал.1 от ЗЗД при двустранните договори, ако задължението на едната страна се погаси поради невъзможност за изпълнение, договорът се разваля по право.

След прекратяването на облигационната връзка между страните настъпило при обективна невъзможност да бъде изпълнен договора, платената сума подлежи на връщане поради отпадане на основанието за задържането ѝ. Налице е неоснователно размятане на материална блага, вследствие на което ищецът е обеднял, а ответника се е обогатил за негова сметка с получените на отпадналото основание блага- процесната сума.

С оглед гореприетото, настоящата инстанция намира, че в случаите на настъпило форсмажорно обстоятелство по смисъла на пар.1, т. 68д. (нова - ДВ, бр. 37 от 2018 г., в сила от 01.07.2018 г.) от ДР на Закона за туризма, клаузата на чл.11.2.4 от договора на която се позовава въззивника, не следва да намира приложение, доколкото не се касае до „анулация“ на договора по волята на

потребителя на туристическата услуга /ищеца/.

Следва да отбележим, че ищеца е поискал от ответника промяна на датата на провеждане на пътуването на което предложение ответника е отказал, виж електронното писмо на л.31, представено от ответника с отговора по исковата молба.

Наред с това ноторно е, че Държавата подпомогна туристическите оператори за търпените от тях вреди поради настъпилата пандемия от Ковид-19. А от своя страна туроператорите продължиха да предлагат туристически услуги в условията на настъпилата пандемия от Ковид-19.

Относно лихвата за забава във въззивната жалба не се сочат доводи поради което по арг. от чл.269 ГПК въззивната инстанция не следва да излага мотиви.

Решението е правилно и като такова ще следва да бъде потвърдено.

По разноските пред първата съдебна инстанция:

С оглед изхода на спора пред настоящата инстанция решението е парвилно и в частта за разноските.

Пред въззивната инстанция:

На въззивника разноски не се следват.

Въззиваемият претендира разноски и такива са сторени в размер на 900 лв.-адв. възнаграждение.

Водим от горното СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 6074 от 07.06.2022 г. СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД, Първо ГО, 173 състав по гражданско дело № 40576 по описа за 2021 година, **изцяло**.

ОСЪЖДА „Т.Т. Б.“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“*****” съдебен адрес: гр.Бургас, ул.“*****” адв.И. А., **да заплати** на Е. Г. Г., ЕГН *****, гр.София, ул.“*****”, съдебен адрес: гр.София, ул.“*****”

адв. С. Б., сумата в размер на 900 лв.-адв.възнаграждение за процесуално представителство пред въззивната инстанция.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване, арг. от чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____